

Παρατηρήσεις στα σχέδια των κωδίκων Ποινικού Κώδικα και Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

11/Απρ/2019 00:03

Του Άγγελου Ι. Κωνσταντινίδη

Είναι γεγονός ότι η ολοκλήρωση του έργου για τους Νέους Κώδικες αποτελεί προσπάθεια δεκαετούς συστηματικής εργασίας νομοπαρασκευαστικών επιτροπών, που συγκροτήθηκαν από πανεπιστημιακούς, δικαστικούς λειτουργούς και δικηγόρους.

Μεαφορμή, λοιπόν, τη δημόσια διαβούλευση των σχεδίων των Κωδίκων Ποινικού Κώδικα και Ποινικής Δικονομίας παρουσιάζονται συνοπτικά ορισμένες παρατηρήσεις ως προς τα πιο ενδιαφέροντα σημεία των μεταρρυθμίσεων.

Αναφορικά με το σχέδιο του Ποινικού Κώδικα επισημαίνονται τα εξής:

Βασικός στόχος του σχεδίου ΠΚ είναι η ριζική αναμόρφωση – αναδιάρθρωση του συστήματος των ποινών. Στο σχέδιο καταργείται η μετατροπή της φυλάκισης (έως πέντε ετών) σε χρήμα και αντικαθίσταται από τη χρηματική ποινή. Αντίθετα η προσφορά κοινωφελούς εργασίας -αποτελεί πλέον την κύρια ποινή, προκειμένου τα δικαστήρια να επιβάλλουν για κάθε κατηγορούμενο αναλογική και αποτελεσματική ποινή (βλ. Η. Αναγνωστοπούλου, Ο νέος Ποινικός Κώδικας και οι επικριτές του, "Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ" της 19-3-2019 σελ. 7). Έτσι για ποινή μέχρι τρία χρόνια προβλέπεται ως ποινή η προσφορά κοινωφελούς εργασίας, ενώ από τα 3 έως 5 έτη προβλέπεται, πέραν της προσφοράς κοινωφελούς εργασίας, και σύντομη φυλάκιση. Ωστόσο για την αποτελεσματικότητα της παροχής κοινωφελούς εργασίας ως κύριας ποινής απαιτούνται, όπως είναι φανερό, υποδομές και μεγάλος αριθμός κοινωνικών λειτουργών (βλ. Ρακιντζή, Capital.gr της 28/03/2019). Πάντως πρέπει να αναγνωρισθεί ως θετικό μέγεθος ο "εξορθολογισμός των ποινών" (βλ. Καλφάλη, "ΤΟ ΒΗΜΑ" της 26-3-2019 σ. 27).

Όμως σημαντικότερη καινοτομία είναι, και αυτό πρέπει να αναγνωρισθεί θετικά, η κατάργηση του

ν. 1608/1950 για τους καταχραστές του Δημοσίου, ο οποίος επέβαλε υπερβολικά αυστηρές ποινές και προκαλούσε συχνά αδικίες. Επίσης ορθά ενσωματώθηκε σε διάφορα περιουσιακά εγκλήματα (διακεκριμένη κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη και απιστία) πρόσθετη παράγραφος σύμφωνα με την οποία αν το έγκλημα στρέφεται κατά του νομικού προσώπου του Ελληνικού Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και η αξία του αντικειμένου υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 120.000 ευρώ, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή έως χίλιες ημερήσιες μονάδες (βλ. και Χαραλαμπίκη, Ποινική Δικαιοσύνη, Φεβρουάριος 2019 σ. 15).

Αντίθετα δεν είμαι σύμφωνος με την, στο εξής, δίωξη κατ' έγκληση διωκομένων εγκλημάτων κατά της περιουσίας και της ιδιοκτησίας που μέχρι σήμερα εδιώκοντο αυτεπαγγέλτως ούτε με τη ρύθμιση του άρθρου 381 ΣχεΠΚ, δηλ. της ευτελούς ικανοποίησης του παθόντος ως λόγου εξάλειψης του αξιοποίνου (βλ. και Μυλωνόπουλου, "Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ" της 17-3-2019 σ. 13).

Ορθά τα ππαίσματα παύουν να αποτελούν εγκλήματα με αποτέλεσμα οι σχετικές παραβάσεις να παραπέμπονται στη διοικητική νομοθεσία και ορθά ορισμένα πλημμελήματα, όπως η θρασύτητα κατά της αρχής, η κακόβουλη βλασφημία, η παράνομη αποδημία, η μετακίνηση οροσήμενων, η απεργία δημοσίων υπαλλήλων κλπ καταργούνται.

Αναφορικά με τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επισημαίνεται κυρίως ως αρνητικό μέγεθος η κατάργηση του Μονομελούς Εφετείου.

Συγκεκριμένα και στην προηγούμενη νομοπαρασκευαστική Επιτροπή του ΚΠΔ υπήρχαν επιφυλάξεις γενικότερα για τον τρόπο λειτουργίας των μονομελών συνθέσεων, όχι μόνο επί κακουργημάτων, αλλά και επί σοβαρών πλημμελημάτων. Ωστόσο στη συνέχεια με το άρθρο 110 ΚΠΔ, που προστέθηκε με το άρθρο 29 παρ. 2 του ν. 4055/2012, προβλέφθηκε η σύσταση του Μονομελούς Εφετείου Κακουργημάτων (βλ. για την κριτική κατά της καθιέρωσης μονομελούς συνθέσεως στα κακουργήματα Καρρά, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 5η έκδ. 2017 σ. 132, αριθμ.153, Τσιρίδη Ποιν. Χρον. ΞΒ' σ. 137). Επίσης είχε παρατηρηθεί ότι η ανωτέρω τολμηρή και παρακινδυνευμένη ρύθμιση, θα φαινόταν, με την πάροδο του χρόνου, αν εξυπηρετεί πραγματικά την ορθή απονομή της δικαιοσύνης (βλ. Α. Κωνσταντινίδη, ΝοΒ 611 (2016) σ. 468). Σήμερα φαίνεται ότι τελικά ο θεσμός του Μονομελούς Εφετείου πέτυχε και ως εκ τούτου, εσφαλμένως καταργείται με το προτεινόμενο σχέδιο του νέου ΚΠΔ.

Τέλος είναι αμφίβολο, αν οι υποδομές και ο σημερινός αριθμός Εισαγγελέων (μικρός σε αριθμό) επαρκεί, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στο σημαντικό μεν, αλλά δύσκολο έργο, που του αναθέτει το ΣχεΚΠΔ. Με άλλα λόγια θα πρέπει να ενισχυθεί άμεσα ο εισαγγελικός θεσμός σε ανθρώπινο δυναμικό, ώστε να επιτευχθεί η σημερινή επιχειρούμενη νομοθετική μεταρρύθμιση (βλ. και Δελτίο Τύπου 19-3-2019 της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος, Μάνδρου "Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ" της 17/03/2019, σ. 13).

Πάντως το συμπέρασμα είναι ότι τα σχέδια των κωδίκων Ποινικού Κώδικα και Ποινικής Δικονομίας κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση και θα πρέπει, παρά τις ανωτέρω επιφυλάξεις, να

προωθηθούν προς ψήφιση.

** Ο κ. Άγγελος Ι. Κωνσταντινίδης είναι Καθηγητή Νομικής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης*

Διαβάστε το άρθρο στο [Capital.gr](#)